

(Piper) har forsøgt det, af de Tal, som Statsregnskaberne indeholder, se noget om, hvor meget der er anvendt til Driften af disse Gaarde, eller om, hvad Nytte Pengene har gjort. Spørgsmaalet maa tages op til en mere dybtgaaende Undersøgelse. De Tal, som findes i Statsregnskabet, og som den ærede Forslagsstiller har benyttet, giver i Virkeligheden ikke noget som helst Billede af, hvad der er foregaaet paa disse Gaarde. Hvis man vil kalde det et Billede, maa det siges at være en fuldstændig Karikaturtegning af den Drift, som Staten har gennemført paa Gaardene. Som Aktiv paa Statsregnskabet er kun optaget Gaardenes Ejendoms-skyldværdi, der er ikke taget noget som helst Hensyn til deres virkelige Værdi eller til, hvad der er nedlagt af Værdier i Gaardene efter Statens Overtagelse af Driften i 1917. Jeg tør sige, at hvis det var en Privatmand, der aflagde et Regnskab for sin Virksomhed paa denne Maade, vilde Statens Skattemyndigheder være de første til at kassere en saadan Opgørelse. Thi her er jo kun Tale om et rent og skært Pengeregnskab, her er kun Tale om, hvad Staten har udbetalt, hvilket altsaa føres til Udgift i Statsregnskabet; hvad Pengene er gaaet til, giver Statsregnskabet ingen som helst Oplysning om, og hvad Ejendommenes Værdi er forøget med, vil man ogsaa forgæves søge Oplysninger om i Statsregnskabet.

Jeg maa sige, at det, der er foregaaet paa disse to af Staten drevne Gaarde, giver i Virkeligheden noget af et Tidsbillede, det er noget, der er typisk for Tusinder af Landbrugsejendomme Landet over og ikke mindst for større Ejendomme. Hvad jeg gerne vil tillade mig at fremhæve, er, at efter at Staten har overtaget Driften af Gaardene, som jo i Forvejen tilhørte Staten, har denne rundeligt ved de Forbedringer, der er udført paa Ejendommene, købt dem en Gang til. Naar saa mange i denne Tid taler om de stakkels Landmænd, der har købt deres Ejendomme i Deflationsperioden efter 1918 eller efter 1920, hvad Aarstal man nu tager, og udtaler Medfølelse med den Skæbne, de er ude for, vil jeg sige, at de Beløb, disse Landmænd har anvendt til Erhvervelse af Skøde paa Ejendommene, betyder maaske ikke mest, men et stort Tal af Landmænd her i Landet — de kan tælles i Tusindvis, da det baade drejer sig om Landmænd, der har købt Ejendomme i den Periode, og om Landmænd, der havde Ejendomme fra tidligere Tid, som i dette Tilfælde Staten — har faktisk købt deres Ejendomme en Gang til ved at rejse Bygninger og udføre Grundforbedringer saavel

som ved at forøge Besætningerne med Hensyn til Størrelse og Kvalitet og ved at forøge Beholdningerne — og vel at mærke gøre alt dette i den Periode fra 1920 til 1925, da vi havde Papirkronen, saaledes at det er sket med Omkostninger, som ligger langt ud over det normale, hvilket har medført, at der netop for disse Landmænd, der har sat saa meget i deres Bedrift, foreligger et meget stort Tab. Jeg kan ikke lade være med at gøre opmærksom paa dette med at købe sin Ejendom to Gange, for hvis man vil undersøge Forholdene i Landbruget, er det netop det, der er Tilfældet, at mange Landmænd har købt deres Ejendom to Gange, hvilket ogsaa gælder Staten her.

Den højtærede Forslagsstiller har jo oplyst i sin Tale, hvor store Beløb der er gaaet ud af Statskassen i de Aar, Staten har forestaaet Driften, men jeg skal i denne Forbindelse oplyse, at foruden Udgiften til den egentlige Drift er der i de 9 Aar fra 1917 op til 1926 til Opførelse af Bygninger, til Udførelse af Grundforbedringer som Mergling og Dræning af de paagældende store Arealer, til Anskaffelse af Inventar, til Forøgelse og Forbedring af Besætninger og til Forøgelse af Beholdninger anvendt et Beløb paa i alt 931 000 Kr. Deraf har Staten, naar jeg medtager noget, der kaldes et Laan — det kan i og for sig være lige-gyldigt, om man kalder det Laan eller Tilskud —, udbetalt 777 000 Kr.; Resten har Gaardene betalt af deres egen Drift, foruden at de har indbetalt i Statskassen 78 000 Kr., saaledes at det samlede Drifts-udbytte til Forrentning af Gaardenes oprindelige Værdi i disse Aar har været 232 000 Kr.

Det er nu efter min Mening ganske fejlagtigt, om man vil bedømme Bedriften efter de Beløb, der er anbragt i Ejendommene. Jeg tør sige, at selv om Staten ikke havde overtaget Driften, men havde fortsat med Bortforpagtning af disse Ejendomme, var de i 1917 i en saadan Tilstand, at Staten som Godsejer overhovedet ikke kunde være det bekendt. Bygningerne var fuldkommen faldede, Jorden var uren og udpint, fuldstændig ude af Kultur og trængende til Grundforbedring, som jeg har nævnt, og Ejendommene stod praktisk talt uden Besætning, i alt Fald med en Besætning af meget daarlig Kvalitet. Selv om Staten vilde have fortsat med Bortforpagtning, vilde det alligevel have været nødvendigt at anvende meget store Beløb til Ejendommenes Forbedring, fordi man med den Tilstand, de var i, overhovedet ikke kunde fortsætte. Jeg tør ikke sige, at der saa